

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA*,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis vigesima-nona mensis
Januarii. An. Domini M. DCC. LXXI.*

M. EDMUNDO-THOMA MOREAU,
Doctore Medico, Præside.

An Temperamenti diversitas, à diversa fibrarum constitutione?

L

ERITUM te juvat Medicum haberi; humanum corpus in primordiis sedulo inquire; impigri meta laboris, ipsius cognitio. Propositi tenax, quot naturæ deteges arcana, quorum solerti ingenio alia, alia oculis investigabis. Naturam sibi semper similem singulas singulorum corporum partes, unâ velut elementari materie confluxisse deprehendes; genio indulge: hanc aggeriem puta, partium minimarum, simplicium, terrestrium, vixque corporis viribus mutabilium, quæ glutinis cuiusdam ope tenuissimi unitæ, fibrillas dant omnium minimas, seu villos simplices, teretes, distractiles, elasticos, &c.

* Authore M. Jacobo VERDELHAN DES MOLES, anno 1744.

Fibrillæ plures in unum aggestæ, varios, in fasciculos, aut in diversa abeunt strata; sicque arte non parum mirandâ, singulas corporis partes efformant; harum omnium concursu, & variâ dispositione nostra stupenda exurgit machina: dissimilium usu & structurâ, dissimilia forsitan suspicaris rudimenta; at fuge, quamlibet partem texturâ solum dissimilem edocebit naturæ simplicitas, accurata partium embryonis evincet observatio. Verùm curiosus naturæ persecutor altiora indagare contendis. Quantum tibi imminet labor? vel ipsi doctiores hærent in incerto, quâ arte molecula vermiculi formâ fluido innatans, aut in ovulo inclusa, evolvatur, accrescat, quodnam prius efformetur organum, quâ vi, quo duce advenitur, cohæreant, agantur omnes & singulæ partes.

Compago mira corporis nostri, dei

Miraculum est solertiæ.

Naturæ mysteria tutius admiraberis, quam temerè perscrutaberis. *Natura jussus dei est qua res est id quod est, & agit quod agere jussa est. Discernuntur & augentur omnia membra simul, non alterum altero prius, nec posterius. Quæ tamen natura sunt majora minoribus priora conspiciuntur, licet non prius genita sint.* Ex legibus ortui cœvis, à determinatâ partium structurâ & positione fluentibus, singulis animatæ machinæ organis obeundi functiones nec impedita, nec retardata inditur facultas. At quanta varietas? Quod in diversis individuis observanda discrimina? Non morbi quidem sed *idiosyncrasia*, seu specificæ temperiei fons & origo; quæ sanè temperies à villorum naturali constitutione repetenda.

I I.

CUNCTARUM corporis humani partium, substantiam, molem, figuram, situm, connexionem, structuram, communicationem, numerum sectionibus anatomicis quantumvis sedulâ manu inquiras, detegas mechanisimi corporei modum desiderabis, nisi solidorum actiones & fluidorum vires, simul & seorsim exploraveris. Fibra quævis distentionis & restitutionis capax, vi quâdam nativa donatur, quâ distenta pristinum nititur recuperare statum. Hanc *elaterium* seu vim elasticam dixere. Prævia adit distractio, & causâ distrahens auferatur. Musculum, tendinem, nervum transversim seca, *elatrii* palam erunt effectus. Vis elastica pro diversâ partium texturâ, nexu, situ, mollitie, flexibilitate, innumeros intentionis aut remissionis gradus obtinet. Huic propè similis, nec fatis forsitan explorata, actio tonica, villo in omni sensili deprehenditur, quæ absque præviâ distractione sui præbet indicia haud obscura; non voluntatis sed liquidi animalis, seu generis nervei soboles. Hujus major, nunc minor est energia. Vigiliâ intenditur, remittitur somno, morte cessat. Tristitiæ, gaudii, iræ furoris, mœroris, irritationis stupendos expende effectus, haud dubia præsto sunt vis illius argumenta: & hujus & illius vis, carnea omnis fibra particeps, insuper vi propria musculari dictâ insignitur. Hic autem hujus exponere mechanismum abs re foret. Triplex actio enumerata, vel motus est, vel ad motum nixus, qui à fluidis pendet & oritur: horum dotes physice explorantes, tres sibi que mutuo opitulantes motus animadvertemus. Unum ab ipsâ fluiditate, liquida enim *moleculis* summe ductilibus, laxis, mollibus constantia, vel levissimæ causæ impellentis obsequuntur: circulatorium & *projectilem* alium, quo fluida vi cordis acta, arteriarum systole pressa, musculorum actione propulsa singulas corporis partes alluunt, vivifico quaslibet

liquore irrorant, sicque totius œconomiae animalis ordinem tuentur atque mechanismum. Vitalem tertium; intestinus dicitur, particularum in sese invicem, & in vasa impingentium motio, quâ sese atterunt, atteruntur, mutant & mutantur, aded ut succorum elaboratio succedant & defœcatio. Solida inter & fluida irrequieta lucta, indefinens prælium: amico illo dissidio stat vigetque sanitas, quæ quâdam donatur latitudine, &c. modo nostris usibus non sit inepta; undè exurgit temperies, remotè à diversâ humorum pendens fluiditate, & varia eorum determinatione, liquida enim vasis coercita, cujuslibet loci, formæ & sitûs capacia, infinitè diversos fluiditatis gradus ab ipsâ solidorum actione nanciscuntur.

III.

PRO diversitate fibrarum constitutionis, tensionis scilicet, laxitatis, flexibilitatis, mollitiei, rigiditatis, &c. variat solidorum vis & actio; chorda non uno eodemque modo texta, tensa sibi communicatum diutius motum conservat, latius propagat; quidni diversa fibrarum constitutio, variam ipsis impertiret energiam, & consequenter majorem aut minorem, sexcentisque modis variatam in contenta fluida actionem? Musculi, tendinis, cujuslibet visceris usum adverte, perferutare fabricam, diversam texturam intendere motum aut minuere exploratum habebis. Ultrâ refragaris. Singulas hominis ætates explora; incrementi, statûs, decrementi usum & mechanismum meditare: pulposas primùm, molles, flexiles distensionem faciles, dein firmiores, sitûs tenaciores, rigidas tandem & mortui serè impares fibras agnosces. Ex illâ fibrarum constitutione, lentus & æqualis, rapidius & sæpè sæpius inordinatus, tardus & minoribus in vasis vel propè nullus motus impertitur humoribus: quid plura? atletam, debilem, mitem iracundum, ingeniosum, stolidum, sanum, morbo tentatum intueri. Diversa functiones adimplendi aptitudo, ex dispari fibrarum tensione, laxitate, contractione dissimili, in contenta fluida non eadem actione: hinc infinitæ temperiæ mutationes, infinita discrimina.

IV.

NISI quis noverit qualis à principio fuerit constitutio in corpore primas tenens, quæ homini conducant, proferre par non erit. Cujusque morbi tanta magnitudo est, quantum à naturali statu recedit. quantum verò recedat, is solus novit qui naturalem habitum ad amissum tenuerit, hæc prima constitutio, naturalis habitus temperies cuique peculiaris à naturâ concessa, & pro temperiei diversitate, variat & causæ morbificæ vis, impetus, nec minus dispar curatoria methodus. Quàm autem arduum apprimè callere, quid temperamento adscribendum, quid denegandum; quo usque integrâ sanitate intendatur, vel remittatur tonus fibrarum. Is nodum solvit cui absoluta anatomiae cognitio, perspecta humorum indoles utriusque mechanices æquâ lance actio ponderata, quem non fugit quid possit videtur, quid valeat consuetudo, quid det solum, quid operetur aër: quem non caret strictum mentis cum corpore commercium: cujus experientia ratiocinio ducitur, ratio experientiâ fulcitur. Claudicat Medicina, solâ observatione innixa; luminibus orba, solo ratiocinio suffulta; soli rationi consulens titubat sophista, observatione & experientiâ superbiens cœcutit empiricus, utraq; duce firmo tutoque pede incedit methodicus.

ANTIQUI Medicinæ proceres æqui rerum æstimatores, motuum naturæ seduli exploratores, diversam diversis in hominibus temperiem agnoverunt: temperamenta enim in calida, sicca, humida, frigida distingere, nec causam attigerunt, horum opinioni parum refragatur. Eadem diversis in hominibus prædominari qualitates non diffitemur, verum à variâ fibrarum constitutione repetendas ultrò asserimus; exindè enim vera & genuina temperiei ut ut compositæ facili negotio erues æthiologiam: nec arguas à primis rerum elementis deducendam temperiem, nos lateat horumce elementorum natura & forsitan in æternum nos latebit. Objicies forsitan humori cuidam prædominanti adscribenda temperamenta: sanguini nempe, bili, &c. sicque biliosum, sanguineum, &c. temperamentum. Ast ne animum altiùs opinione imbuas; effectum non causam prædicas: fluida generantur à solidorum actione mutuantur, hæc non temperamentorum, sed dominantium humorum sine nomina: nec infestæ temperiei mutationes à fluidis determinari, hæc siquidem indole, motu variant; symbolum certò conferunt; ast conjuncta semper causa valorum actio, ex quâ diversæ constitutiones quæ, ab optimâ sanitate, specie non differunt, sed majoris aut minoris ratione.

Ergò Temperamenti diversitas, à diversâ fibrarum constitutione.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI

<i>M. Augustinus ROUX, Regiæ Scientiarum Rei Agrariæ, necnon Regiæ Scientiarum Academiæ Burdigalensis Socius.</i>	<i>M. Petrus - Joannes - Claudius MAUDUYT DE LA VARENNE.</i>	<i>M. Franciscus BERNARD.</i>
<i>M. Achilles-Guillelmus LE BEGUE DE PRESLE, Eques, Censor Regius.</i>	<i>M. Stephanus HUAUME.</i>	<i>M. Jacobus VERDELHAN DES MOLES, Serenissimi principis Condæi Consultarius Medicus.</i>
<i>M. Cesar COSTE, Censor Regius.</i>	<i>M. Joannes - Armandus ROUSSIN DE MONTABOURG.</i>	<i>M. Carolus - Ludovicus LIGER.</i>

Proponerat Parisiis JOSEPHUS COTTON, Gratianopolitanus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaurus, A. R. S. H. 1771.

A SEXTA AD MERIDIEM.